

7. Lazariiev M.I. y dr. Upravlinnia pidhotovkoiu fakhivtsiv u sferi intelektualnoi vlasnosti: transformatsii na suchasnomu etapi. Aktualni problemy derzhavnogo upravlinnia, 2017, no. 1, pp. 113–120 [in Ukrainian]
8. Zabarna E.M., Kozakova O.M., Zadorozhniuk N.O. ta in. Ekonomichna teoriia: zakonmirnosti, praktyka ta suchasnist: pidruchnyk. Kherson: OLDI-PLJuS, 2020. 412 p. [in Ukrainian]
9. Axmedov G.A., Vojnikanis E.A. i dr. Osnovnye tendencii razvitiya prava intelektual'noj sobstvennosti v sovremennom mire, v tom chisle novye ob"ekty intelektual'nykh prav i global'naya zashhita. 2017. Available at: https://www.rvc.ru/upload/iblock/85d/Trends_in_Intellectual_Property.pdf. (accessed 22.09.2020) [In Russian]

Дата подання публікації 11.11.2020 р.

УДК 336.02:658.1

Купира М.І., к.е.н., доцент
 Kupyra M. Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
<https://orcid.org/0000-0002-8279-7628>
 Колтунович О.В., магістр,
 Сокол Х.Я.
 , студент
 Koltunovych O. Master
 Sokol H.Ya, Student

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ ТА ДЕТЕРМІНАНТИ НАРОЩЕННЯ

Луцький національний технічний університет

У статті проведено розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу. Визначено фінансовий потенціал як систему фінансових можливостей здатних трансформувати наявні ресурси у векторний процес розвитку через максимізацію та мультиплікатор капіталізації прибутковості.

Згруповано в систему фактори впливу на рівень фінансового потенціалу, які потрібно системно перетворювати в потенційні можливості. Визначено такими факторами фінансову стійкість, ефективність менеджменту активами, мультиплікатор капіталу, вектор кредитоспроможності, інноваційний вектор, інвестиційний вектор, вектор менеджменту, що точково створюють проблеми та породжують дисбаланс фінансово-економічного розвитку.

Сформовано синергетичну пряму складників фінансового потенціалу в процесі фінансово-господарської діяльності через ефективність та доведено поетапність алгоритму роботи в частині структуризації власних та позикових фінансових ресурсів через якість аналіз, планування, контроль і гарантування в підсумку фінансової стійкості та фінансової забезпеченості.

Запропоновано структуризацію компонентів та складників фінансового потенціалу через рух і розвиток в напрямку капіталізації та максимізації.

Розроблено вектор забезпечення формування High-level фінансового потенціалу в напрямку фінансової стабільності включаючи компоненти: управлінський, фінансово-економічний, майновий, архітектурний, інтелектуальний. Тому, важливим кроком в напрямку формування фінансового потенціалу та пошуку детермінантів його нарощення ефективно генерувати саме архітектурний та інтелектуальний компоненти. Заданий алгоритм буде працювати через самофінансування та самонаповнення, з врахуванням мотиваційної складової кадрового потенціалу до результативної та продуктивної роботи.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансова стабільність, фінансова стійкість, ефективність, асиметрії, синергія, детермінанти нарощення

FINANCIAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE: FORMATION AND DETERMINANTS OF INCREASE

Lutsk National Technical University

The analysis of key characteristics of resource and effective approaches in the direction of definition of financial potential carried out in the article. Financial potential defined as a system of financial opportunities capable

of transforming available resources into a vector development process through maximization and multiplier of profitability capitalization.

Factors influencing the level of financial potential grouped in the system, which need to be systematically transform into potential opportunities. The following factors defined as financial stability, asset management efficiency, capital multiplier, credit vector, innovation vector, and investment vector, management vector, which point to create problems and create imbalances in financial and economic development.

A synergetic line of components of financial potential in the process of financial and economic activity through efficiency formed. Proved the phasing of the algorithm in terms of structuring own and borrowed financial resources through the quality of analysis, planning, control and guarantee. The phasing of the algorithm in terms of structuring own and borrowed financial resources through the quality of analysis, planning, control and guarantee because of financial stability and financial security.

The structuring of components and components of financial potential through movement and development in the direction of capitalization and maximization offered.

The vector of providing formation of High-level financial potential in the direction of financial stability including components: administrative, financial and economic, property, architectural, intellectual is developed. Therefore, an important step towards the formation of financial potential and the search for determinants of its growth is effectively generate architectural and intellectual components. The given algorithm will work through self-financing and self-filling, taking into account the motivational component of human resources to productive and productive work.

Key words: financial potential, financial stability, financial stability, efficiency, asymmetries, synergy, determinants of increase

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах векторного розвитку ринкових бізнес-процесів актуальності набуває проблематика визначення максимальних можливостей потенціалу підприємства. Адже, без якісної діагностики рівня власного фінансового потенціалу під загрозою постає виконання кінцевої мети діяльності в частині досягнення позитивного фінансового результату та окреслення стратегічного алгоритму дій.

Відтак, важливим етапом є системне визначення процесу формування фінансового потенціалу через основні параметри підприємства: мету, фінансово-господарську діяльність та її синергію. Окреслені питання охоплюють процеси формування, оцінки, аналізу, максимізацію та капіталізацію в напрямку досягнення фінансової стабільності та розвитку.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Вагомий науковий внесок у процеси формування та оцінки фінансового потенціалу внесли вчені-дослідники: Блащак Б.Я., Вахович І.М., Гончаренко М.В., Куліш Г.П., Костевич О.Д., Купира М.І., Чепка В.В. та інші. Однак, результати дослідження не показують системного алгоритму розбору сутнісного окреслення процесу формування фінансового потенціалу. Тому, питання стає основою нашого наукового пошуку в частині зменшення асиметрії та досягнення симетрії фінансово-економічного розвитку підприємств.

Цілі статті. Полягають в систематизації та обґрунтуванні теоретико-прикладних засад формування фінансового потенціалу та пошук детермінантів його нарощення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Асиметрії нарощення фінансового потенціалу підприємств в умовах динамічної трансформації соціально-економічних процесів та деструктив конкурентного середовища призвели до теоретико-прикладного пошуку вирішення проблеми. Адже відсутність алгоритму оцінки щодо виявлення потенційних можливостей та прихованих резервів призводить в підсумку до зниження ефективності та фінансової результативності підприємства. Різниця в освоєнні технологій, рівні розвитку за сукупністю фінансово-економічних показників, взаємодія та партнерство в системі «підприємство-держава» тягне за собою асиметричність та неспроможність до самофінансування в частині нарощення фінансових ресурсів.

Проблематику загострюють інфляційні очікування, девальвація, дефіцитність ресурсів, що спонукають підприємство до вибору з можливих варіантів підходу діагностики формування та реалізації власного фінансового потенціалу через якість.

Саме тому, важливим етапом в проведенні дослідження є системне визначення параметрів фінансового потенціалу та пошук детермінантів нарощення через прибутковість, ефективну результативність та фінансову спроможність.

Так, як «фінансовий потенціал є ключовим важелем, який формує механізм динамічної трансформації ресурсів у результати господарської діяльності підприємства, тому вирішення багатьох економічних проблем стає можливим за умов підвищення ефективності використання наявних ресурсів» [1, с. 29]. «В узагальнюючому вигляді потенціал розглядають як засоби, запаси та джерела, які є в наявності та можуть бути мобілізовані для досягнення визначеної мети, виконання виробничої програми і розв'язання існуючих проблем» [1, с. 29].

Тобто, ефективне управління та організація в єдину систему всіх параметрів фінансового потенціалу сприятиме нарощуванню результативності та симетрії ринкового розвитку.

В основному, науковці в процесі дослідження в частині визначення суті фінансового потенціалу, розглядають його через призму економічного потенціалу, тобто як його складову частину. Інші, обґрунтовують як окрему категорію. Відтак, не існує єдиної думки стосовно алгоритму формування та використання фінансового потенціалу.

Ми ж в свою чергу, погоджуємось з думками ряду дослідників та підтверджуємо факт залежності формування потенціалу від рівня фінансового стану та векторних результатів діяльності підприємства.

Поняття сутнісного наповнення потенціалу є складним та багатоаспектним, що характеризується широким спектром дослідження в цьому напрямку.

Так, М. Сичов і К. Таксир «виділяють ресурсний і результативний підходи до формування фінансового потенціалу. Ресурсний підхід ґрунтується на методах кількісної інтерпретації фінансових результатів і виявлення прихованих можливостей, тобто наявних резервів, та їх залучення в умовах практичної діяльності. Другий методологічний підхід – результативний – передбачає досягнення найвищих результатів при фіксованому обсязі та використанні всіх видів ресурсів» [2, с. 5]. Отже, дотримуємось думки що два підходи є взаємозалежними та лінійними.

Результати дослідження засвідчили той факт, що фінансовий потенціал ототожнюють з фінансовими ресурсами, хоча за своїм сутнісним наповненням схожі, проте за процесом формування та оборотом в господарській діяльності поняття різняться. Так, як фінансові ресурси є ліквідною частиною фінансового потенціалу з векторною здатністю до нарощення прибутковості.

Згідно з науковим дослідженням Костевич О.Д. «фінансовий потенціал є наслідком дії таких ключових груп параметрів як фінансовий стан підприємства та ресурсний і ринковий потенціал, що характеризує наявність та якість ресурсів підприємства, при цьому не лише матеріальних (виробничі потужності, технологічність устаткування, наявність фінансових ресурсів), а й нематеріальних (кадровий потенціал, якість менеджменту, інтелектуальний потенціал компанії)» [3, с. 30], в якому не прослідковується системної капіталізації прибуткового результату.

Більш прийнятною в контексті нашого дослідження є думка Куліш Г.П. і Чепки В.В., що «фінансовий потенціал забезпечує можливість трансформації ресурсного, виробничого, інноваційного, інвестиційного, маркетингового, організаційно-управлінського потенціалів у фінансові результати діяльності та використовується для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства» [1, с. 29]. Даний підхід окреслює цілісну систему діяльності підприємства включаючи всі параметри фінансового потенціалу спрямованого на мультиплікативну результативність.

Фінансовий потенціал виступає підґрунтям для фінансового-господарської діяльності через мінімізацію ризиків та максимізацію прибутку, тобто створює дієвий механізм капіталізації ресурсів у прибуткові результати діяльності через нарощення.

З метою виведення власного підходу до визначення фінансового потенціалу проведемо розбір сутнісного наповнення через окреслення ключових характеристик ресурсного та результативного підходів (рис. 1.1).

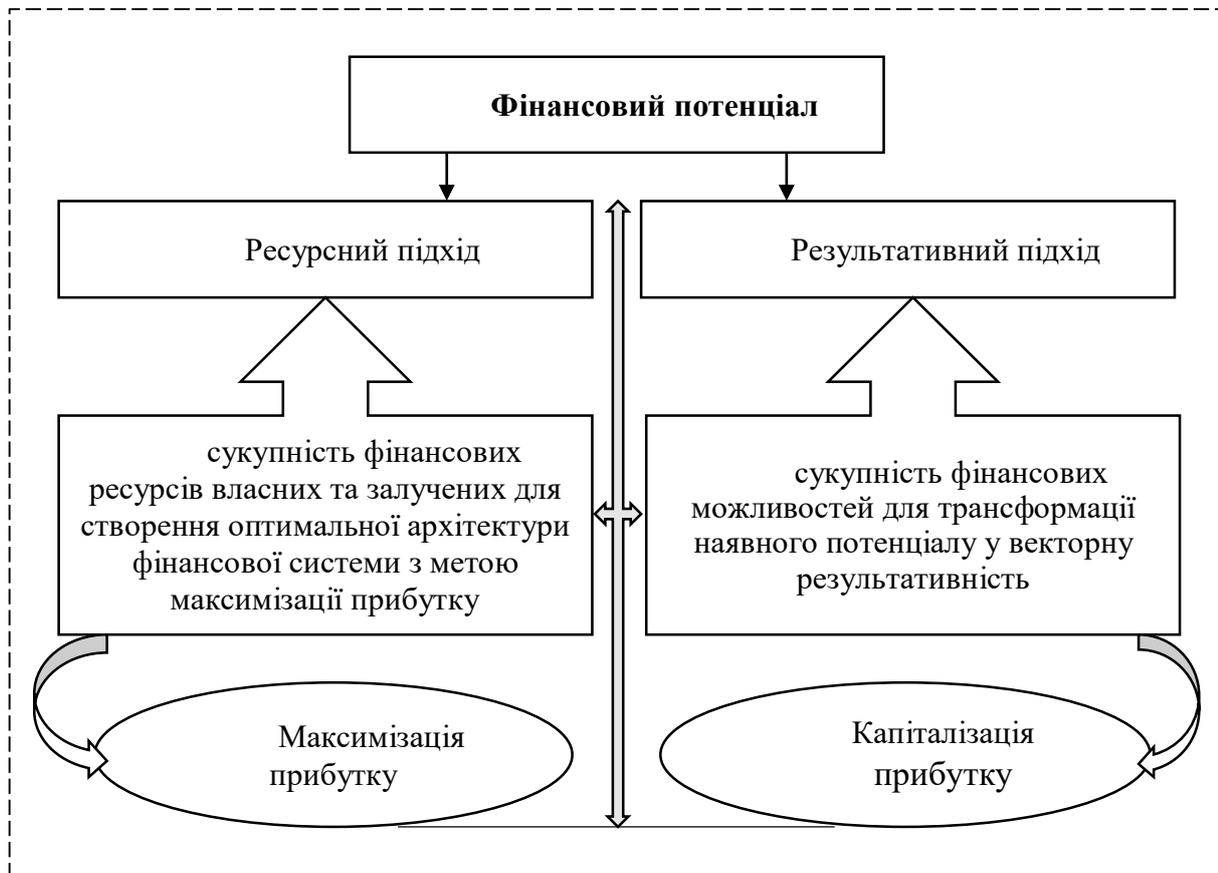

Рис. 1.1. Розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу *

* розроблено автором

Відтак, через змістовне окреслення суті фінансового потенціалу розкривається головна мета підприємства забезпечення прибутковості через максимізацію та капіталізацію.

Таким чином, теоретичне дослідження наукових джерел з проблем трактування сутності категорії, дозволило з'ясувати, що під фінансовим потенціалом будемо розуміти систему фінансових можливостей здатних трансформувати наявні ресурси у векторний процес розвитку через максимізацію та мультиплікатор капіталізації прибутковості.

Розуміємо, що потенціал підприємства формується не лише під впливом внутрішнього середовища, а й зовнішнього. З цією метою окреслимо фактори впливу для виявлення точкових проблем в майбутньому (рис. 1.2).

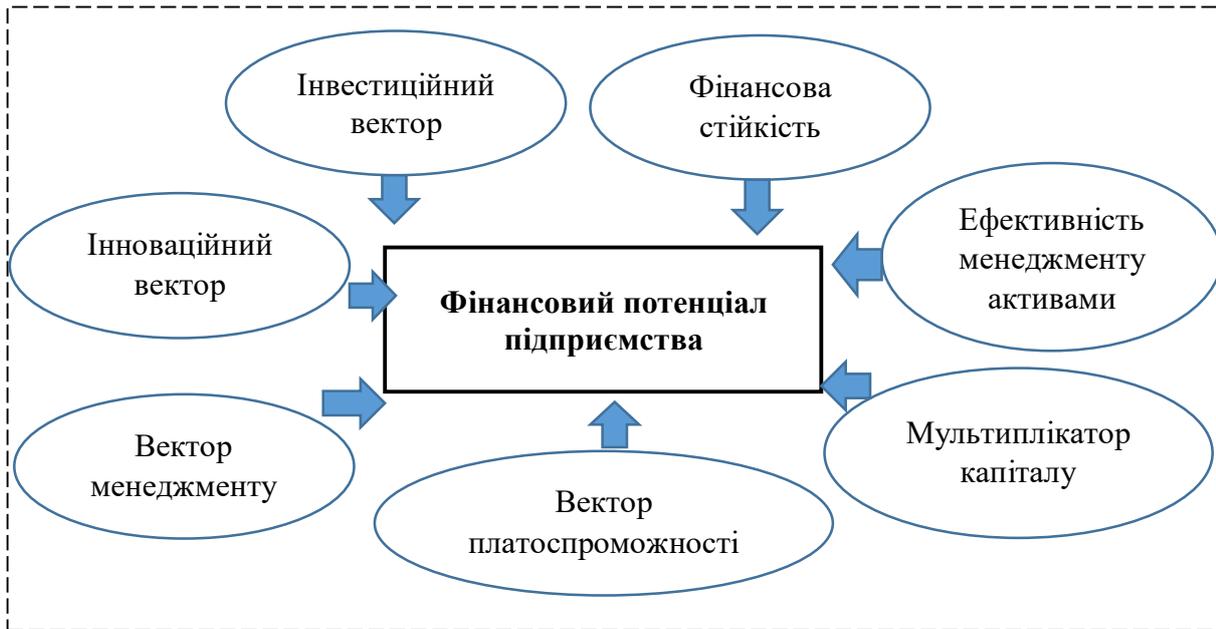

Рис. 1.2. Фактори впливу на формування фінансового потенціалу *
* розроблено автором

Перелічені фактори впливу за допомогою ефективного менеджменту варто перетворити в потенційні можливості з метою нарощення фінансового потенціалу.

Отже, система може працювати в тому випадку, коли враховані всі фактори впливу на формування фінансового потенціалу та окреслені складники в процесі синергії фінансово-господарської діяльності підприємства (рис. 1.3).

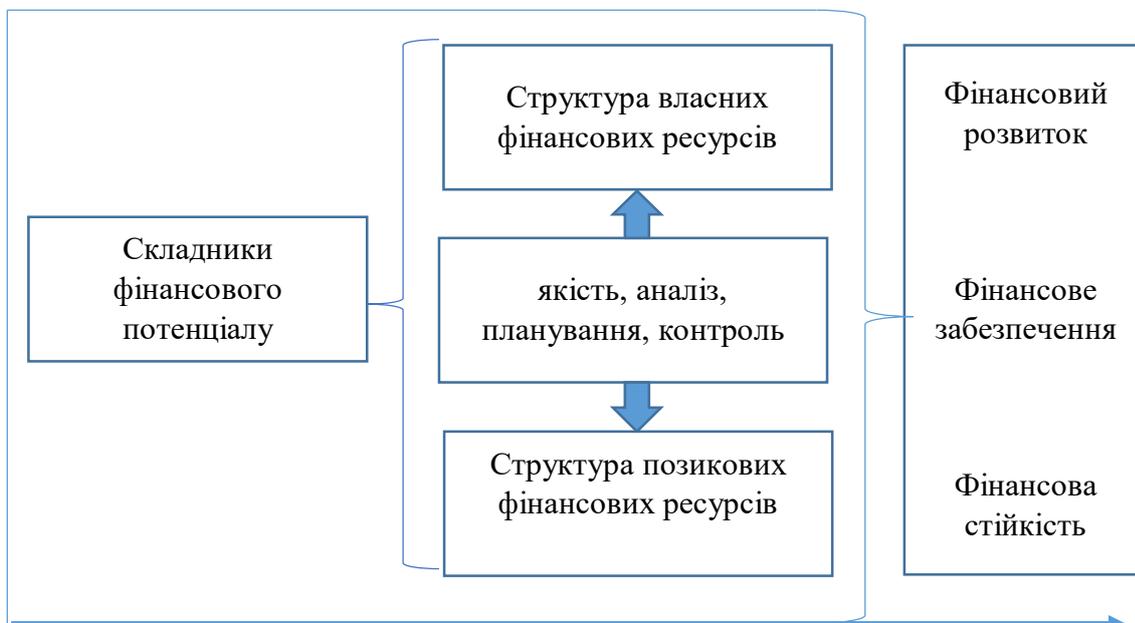

Рис. 1.3. Синергія складників фінансового потенціалу в процесі фінансово-господарської діяльності *
* розроблено автором

Тобто, реалізація даного підходу в напрямку забезпечення ефективної діяльності працюватиме лише тоді, коли всі параметри будуть діяти в чіткій послідовності та за визначеним алгоритмом, з метою досягнення безперервності та стабільності через фінансовий розвиток, фінансове забезпечення та фінансову стійкість.

Оскільки, погоджуємось з думкою Блащак Б.Я. що «складні сучасні економічні умови, загострення соціальних і екологічних проблем, нестабільна правова база вимагають від вітчизняних підприємств створення такої системи, яка б дала можливість ефективно використовувати всі наявні та потенційно можливі фінансові ресурси, швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища і забезпечувати досягнення високих фінансових результатів не тільки в поточному періоді, але й у довгостроковій перспективі» [4, с. 76]. І доповнюємо, що основна мета підприємства в цьому напрямку полягає в досягненні максимального фінансового результату через капіталізацію прибутковості. Дієвість підтверджується нарощенням фінансового потенціалу через формування системи власних фінансових ресурсів.

Адже фінансовий потенціал виступає не лише детермінантом розвитку підприємства, а й впливає на управлінські рішення країни в частині забезпечення конкурентоспроможності та стійкості розвитку центру і локально «чим ефективніше функціонують підприємства і чим більше грошей вони акумулюють у своїй діяльності, тим більше коштів надходить до бюджету регіону і в державний бюджет у вигляді податків, штрафів і відрахувань. А це підвищує рівень соціального забезпечення в країні» [4, с. 77] та слугує мультиплікатором ринкової економіки.

З метою подолання асиметрій нарощення фінансового потенціалу доцільно структурувати потенціал за складовими параметрами, щоб розуміти в якому напрямку рухатись задля досягнення гармонійного розвитку в частині скорочення розриву у співвідношенні показників та реалізація оптимальної політики. Адже, саме вона допоможе покращити системно розвиток одного напрямку не погіршуючи стан іншого.

Відтак, важливо структурувати компоненти фінансового потенціалу в єдину систему задля пошуку інструментів нарощення та подолання асиметрій фінансово-господарського розвитку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

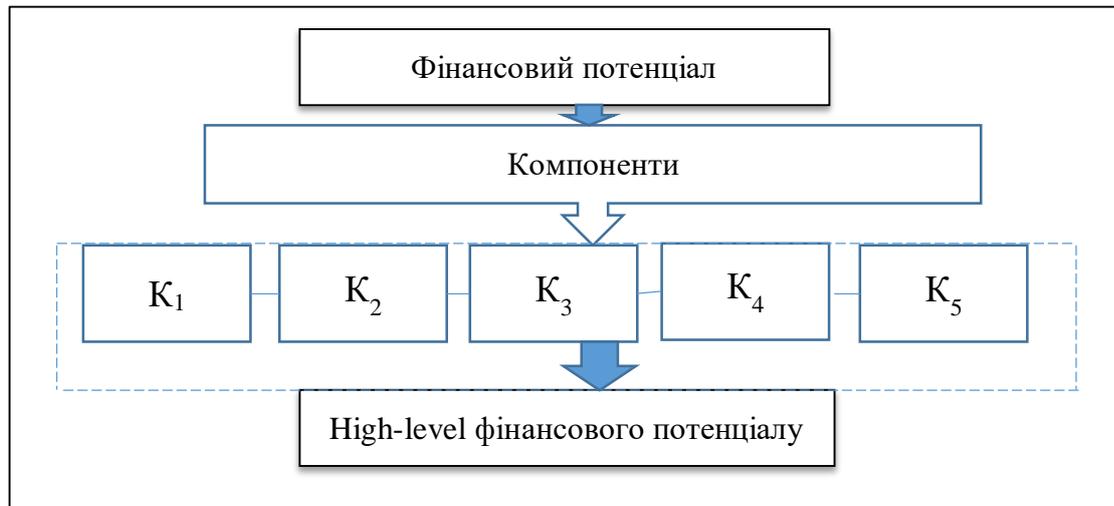
Структуризація фінансового потенціалу *

Компонент	Складові
Управлінський	організаційна структура; менеджмент фінансового потенціалу; кадровий напрямок; інформаційно-аналітичне забезпечення
Фінансово-економічний	фінансово-економічна політика; форми власності
Майновий	власні кошти; позикові кошти; залучені кошти; валюта балансу
Архітектурний	вектор фінансово-кредитної архітектури; вектор інноваційної архітектури
Інтелектуальний	політика прийняття фінансових рішень з врахуванням можливих ризиків; вектор генерації інноваційних ідей; вектор прийняття проєктних рішень

* складено автором

В систему визначення фінансового потенціалу закладаємо рух і розвиток. Формуючи фінансовий потенціал, підприємство за допомогою компонентів рухається від

початкового етапу та створює високий рівень фінансового потенціалу в напрямку забезпечення фінансової стабільності (рис. 1.4).

K_n – компоненти фінансового потенціалу (див. табл. 1.1)

Рис.1.4. Схема забезпечення формування High-level фінансового потенціалу*

* розроблено автором

Враховуючи структуру фінансового потенціалу, доводимо що на сьогодні з метою подолання дисбалансів в діяльності, важливо правильно генерувати архітектурний та інтелектуальний компоненти, при цьому системно покращувати менеджмент та нарощувати фінансову базу. Тобто, працювати через самофінансування та самонаповнення, так як політика децентралізації надала таку можливість всім без винятку. Однак, окремим підприємствам, по-перше не під силу справитись з викликами, а по-друге, відсутня мотиваційна складова кадрового потенціалу до результативної та продуктивної роботи.

Висновки. Отже, проведений теоретико-методологічний аналіз суті фінансового потенціалу діяльності підприємства та процесів його формування дозволив визначити особливості сучасної парадигми категорії та окреслити його сутнісне наповнення.

Зокрема, фінансовий потенціал трактують як систему фінансових ресурсів що рухає діяльність в сторону максимізації прибутку, ми ж у свою чергу змінюємо систему через ефективний менеджмент і пріоритет надаємо капіталізації через сукупність фінансових можливостей і ресурсів в тому числі. Акцент ставимо на архітектурному та інтелектуальному компонентах, які через діджиталізацію, інноваційні технології, генерацію бізнес-ідей, розвиватимуть підприємство в процесі фінансово-господарської діяльності.

Проведено теоретичний розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу; обґрунтовано фактори впливу на його формування; окреслено синергію складників фінансового потенціалу що працюють на розвиток, забезпечення та результат через якість та структуровано компоненти, які формують фінансовий потенціал будь-якого підприємства не залежно від його форми власності на напрямку діяльності.

Список бібліографічного опису:

- 1.Куліш Г.П., Чепка В.В. Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки. *Статистика України*. 2017. № 1. С. 29-35.
- 2.Гончаренко М. В. Еволюція сутності фінансового потенціалу розвитку територій. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Випуск. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2013_3_25 (дата звернення 28.11.2020).
- 3.Костевич О. Д. Фінансовий потенціал підприємств легкої промисловості в Україні. *Легка промисловість*. 2010. № 3. С. 27-30.

4.Блашак Б.Я. Фінансовий потенціал у структурі потенціалу підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Том 30 (69). №3. С. 74-78.

References:

- 1.Kulich G., Chepka V. The financial potential of the enterprise and its role in conditions of economic instability. *Statistics of Ukraine*. 2017. № 1. pp. 29–35.
- 2.Goncharenko M. Evolution of the essence of financial potential of development of territories. *Theory and practice of public administration*. 2013. Issue. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Трду_2013_3_25 (access date 28.11.2020).
- 3.Kostevych O. Financial potential of light industry enterprises in Ukraine. *Light industry*. 2010. № 3. pp. 27–30.
- 4.Blaschak B. Financial potential in the structure of enterprise potential. *Scientific notes of TNU named after VI Vernadsky. Series: Economics and Management*. 2019. Volume 30 (69). №3. pp. 74-78.

Дата подання публікації 25.12.2020 р.

УДК 338.1:658.33

Ліпич Л.Г., д.е.н., професор,

Lipych Liubov, Doctor of Economic Sciences, Professor,

<https://orcid.org/0000-0002-9059-7271>

Хілуха О.А., к.е.н., доцент

Khilukha Oksana, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

<https://orcid.org/0000-0002-12287171>

Кушнір М.А., к.е.н., доцент

Kushnir Myroslava, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

<https://orcid.org/0000-0002-4441-4278>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ

Луцький національний технічний університет

Львівський університет бізнесу та права

Український католицький університет

У статті зазначено, що з точки зору інформаційної підтримки стратегічного вибору, інформаційне забезпечення полягає у наданні інформаційних даних у встановленому законом порядку, у процесі якого на базі інформаційних систем та із застосуванням принципів, методів, способів, правил, схем та алгоритмів здійснюється пошук інформації, її збір, обробка, нагромадження, зберігання, передача та використання у обсязі, достатньому для прийняття оптимальних рішень. Обґрунтовано форми інформаційної підтримки на всіх етапах стратегічного вибору із зазначенням конкретних інструментів.

Доведено, що з допомогою ІТ-систем можна реєструвати та обробляти обсяги даних, що генеруються у структурах підприємства. Доступ до інформації є визначальною умовою прийняття раціональних рішень щодо розвитку підприємства. Сукупність отриманої інформації - базою знань. Генеровані знання визначають спосіб поведінки підприємства. Довіра до інформації перетворюється на якість знань, а останні в точність стратегічних рішень.

Ключові слова: інформаційна підтримка, форми інформаційної підтримки, ІТ-система, види інформації, етапи стратегічного вибору, теорії стратегічного вибору.

INFORMATIVE PROVIDING OF STRATEGIC CHOICE

East-European National University of Lesya Ukrainka (Lutsk)

East-European National University of Lesya Ukrainka (Lviv)

Ukrainian Catholic University (Lviv)

An important task of management is to create a system of information support. It allows you to collect and process internal and external information necessary to make informed strategic choices regarding the insurance of strategic development.